

Can Victorino

Lliçà de Vall

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Barri de can Xiol. Camí de can Xiol
Alçada: 93

Coordenades:

Latitud: 41.5801
Longitud: 2.2389
UTM Est (X): 436555
UTM Nord (Y): 4603437

Classificació

Número de fitxa: 08108 - 39
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle: XVIII-XX
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: Conjunt molt reformat, ha perdut bona part de la tipologia tradicional
Protecció: Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat: Privada
Titular: 001209300DG30D0001LJ

Fitxes associades:

[Barri Xiol](#)

[Rentador de can Xiol](#)

[Mina de can Coll](#)

Autoria de la fitxa: Jordi Piñero Subirana

Data de registre de la fitxa: dt., 16/11/2021 - 11:44

Descripció

Conjunt de dues cases rurals (can Victorino i can Ton), posteriorment unificades mitjançant unes reformes que les han deixat molt transformades i ampliades. Sobretot a la part davantera gairebé no s'hi reconeix la tipologia constructiva originària. La part posterior, en canvi, conserva parcialment els volums i part dels murs antic, a pedra vista.

Cal Victorino havia estat un molí fariner que es nodria amb aigua de la mina de can Coll. La mina arriba en paral·lel al camí que anava cap a la masia de can Coll i nodreix primer el rentador de can Xiol, situat al marge del camí. L'aigua hi entra directament per un cap i en surt per l'altre en direcció a les cases però soterrada, mentre que un ramal és desviat lateralment cap a una petita bassa o estany on actualment hi ha oques i que és un testimoni de l'antiga bassa del molí.

Observacions:

Altres denominacions: Molí de can Xiol, can Ton, can Ton Coll, cal Bover

Dades documentals facilitades per l'Arxiu Municipal i pel Centre d'Estudis i Recerca de Lliçà de Vall (CER).

Història

En un principi en aquest indret hi havia el mas o la casa Xiol. Ja apareix documentada en el fogatge de 1553 com a casa de Jaume Colomer, àlies Xiol. Al segle XIX la casa pertanyia a can Coll i hi habitava un masover. Per aquest sector hi passava la mina de can Coll, que és d'origen medieval i ja està documentada l'any 1398. La mina nodria un molí fariner (el molí de can Xiol, situat a l'actual casa de cal Victorino) i un rentador, construït en èpoques més recents i que encara es conserva. A redós del mas de can Xiol s'hi va construir el molí i posteriorment la resta de cases del barri, probablement a finals de segle XVIII o principis del XIX, ja que moltes ja contenen a l'Apeo o registre municipal de finques i cases de l'any 1818.

Pel que fa al molí, era el que estava situat més avall de la mina de can Coll i el més modern. És esmentat en un document de concòrdia de l'any 1767, però en canvi no apareix en un mapa de la mina de can Coll fet pels volts de 1777. És probable, doncs, que es construís al voltant d'aquestes dates, a la segona meitat del segle XVIII.

Ja més endavant, a l'indret hi havia dues cases: can Ton i can Victorino. Can Vitorino deu el seu nom a Victorino Tusell Sala. Can Ton originàriament era coneguda com can Bover, ja que hi vivia un home que tenia el sobrenom del Bover i la seva dona la Bovera. Amb aquesta denominació ja consta a l'Apeo de 1818. Després hi va anar a viure Antoni Armadans i la casa canvià la denominació i passà a ser coneguda com can Ton.

Bibliografia

CARRERAS FONT, Núria et al. (1999). Lliçà de Vall, 1.000 anys d'història. Ajuntament de Lliçà de Vall, p. 135.

GARCIA-PEY, Enric (1999). *Lliçà d'Avall/de Vall. Recull onomàstic*. Ajuntament de Lliçà de Vall. P. 148-149, 243, 250-251.

